

Rätt adress för avfallet

■ Var finns närmaste ekopunkt eller återvinningsstation?

SID 14

eko.

2 • 2009

EKOROSKS KUNDTIDNING • EKOROSKIN ASIAKASLEHTI

Roskamies on nainen

■ Jätekuski Anu Hyytinen on Evijärvellä ja Korttesjärvellä tuttu näky. Hän tuntee reittinsä varrella asuvat ihmiset ja heidän jäteastioidensa sisällön hyvin.

SIVU 10

Löydä tyylisi kirpparivaatteilla

- Stylisti loi yksilöllisen ja kauniin tyylin Ekoroskin työntekijöille kirpparivaatteilla

Vi delar kär!

■ Torsten Björklund och Aaro Tikkala på Eljasusvägen i Oravais delar soptunna med sina grannar. När man delar soptunna med andra krävs det att man har förståelse för varandras olikheter, konstaterar grannarna, som ändå vill rekommendera det åt andra.

SID 15

Vaarallista jätettä!

■ Kuule, energiansäästölamppu sisältää elohopeaa! Se onkin vaarallista jätettä. Elohopea on raskasmetalli, jonka vaikutus on ihmiselle haitallinen. Energiansäästölampuja on siis käsiteltävä varovaisesti. Tiedätkö mitä tehdä käytöstä poistetulle energiansäästölampulle? Vastaus löytyy tämän lehden sivulta 7.

SIVU 7

Kirpparivaatteilla voit kokeilla rajojasi ja löytää itsellesi ihan uuden ja yksilöllisen tyylin. Parasta onkin, että tämä onnistuu vaarantamatta lompakon tai luonnon tasopainoa. Ekoroskin työntekijät saivat stylistin luoman yksilöllisen tyylin kirpparivaatteilla. Tyylin, joka korosti heissä uusia puolia. Tutustu stylistin vinkkeihin sivuilla 2-3.

Hitta en ny och personlig stil med loppiskläder

■ Vet du inte vad du ska sätta på dig, trots att du har välfyllt garderob? Är du trött på att jämnt och ständigt klä dig i samma kläder? Problemet för många idag är inte bristen på kläder utan villrådigheten om hur vi bäst kombinerar de kläder vi har. Vi är många som gärna skulle förnya oss, men inte riktigt vågar med tanke på kostnaderna det medför.

Tidningen Ekopunkten har därför låtit stylisten Anna Björklund skapa en ny stil med hjälp av loppiskläder åt fyra av Ekorosks arbetstagare. Resultatet blev personligt och snyggt. Se sidan 16 för fler bilder och Annas tips om vad man ska tänka på när man köper kläder, särskilt loppiskläder.

**Mera om detta på sidan 16
Aiheesta lisää sivuilla 2-3**

Kunden deltar i utvecklingen av bolaget

Vi försöker att beakta kundernas önskemål om verksamheten så långt som möjligt, berättar Ekorosks verkställande direktör Olli Ahllund. För att få veta vad kunderna önskar och tycker om verksamheten, har Ekorosk den här hösten genomfört en kundenkät för tredje året i rad.

- Vi har bl.a. ändrat öppettiderna på en del återvinningsstationer för att de bättre ska motsvara kundernas önskemål i kundenkäterna, berättar Ahllund, som medger att det är en balansgång att uppfylla kundernas önskemål om verksamheten. Man ska balansera mellan vad som är ekonomiskt genomförbart och samtidigt ta i beaktande att alla kunder ska behandlas jämnt.

- Bolaget fungerar enligt självkostnadsprincipen, vilket innebär att alla förändringar som medför tilläggskostnader syns i kundernas avgifter förr eller senare, konstaterar han.

Ett annat vanligt önskemål uppfylls på prov i vinter i Jakobstad och Karleby.

- Vi gör ett försök och placerar ut skilda kärl för plastpåsar på ekopunkten vid Prisma i Jakobstad och på ekopunkten vid Kyrkbackens idrottsplan i Karleby. Det här är tillsvidare ett försök, eftersom vi har negativa erfarenheter av detta från förr. Sist vi placerade ut kärl för plastpåsar fylldes de av allt möjligt annat avfall, berättar Ahllund.

Om försöket går bra, så kommer också andra ekopunkter att få skilda kärl i framtiden för de plastpåsar som töms vid ekopunkterna. Tidningen Ekopunkten berättar hur försöket utfaller i fortsättningen.

**Verkställande direktör
Olli Ahllund
Toimitusjohtaja**

Asiakas mukana kehittämässä yhtiötä

Pyrimme huomioimaan asiakkaiden toiveita toiminnassamme mahdollisimman paljon, kertoo Ekoroskin toimitusjohtaja Olli Ahllund. Toiveiden ja mielipiteiden selvittämiseksi, Ekorosk on tänä syksynä suorittanut asiakaskyselyn kolmantena vuonna peräkkäin.

- Asiakaskyselyissä ilmenneiden toiveiden perusteella olemme mm. muuttaneet eräiden hyötykäyttöasemien aukioloaikoja vastaamaan paremmin asiakkaiden toiveita, kertoo Ahllund, joka myöntää, että asiakkaiden toiveiden täyttäminen monesti on tasapainottelua taloudellisten tosiasioiden ja kaikkien asiakkaiden tasavertaisen kohtelun välillä.

- Yhtiö toimii omakustannusperiaatteella, ja siksi kaikki lisääntyneet kustannuksiin johtavat muutokset näkyvät myös asiakkaiden maksuissa ennemmin tai myöhemmin, hän toteaa.

Toista asiakkaiden hartaasti toivomaa parannusta kokeillaan talvella Kokkolassa ja Pietarsaareissa.

- Sijoitamme kokeeksi erilliset astiat muovipusseille Kokkolan Kirkonmäen urheilukentällä olevaan ekopisteeseen ja Pietarsaaren Prisman ekopisteeseen. Teemme tämän kokeilun muodossa, koska aiemmat yritykset eivät ole onnistuneet. Muovipussien sekaan laitettiin liian paljon muuta jätettä, kertoo Ahllund.

Jos kokeilu menee hyvin, niin myös muihin ekopisteisiin ilmestyy tulevaisuudessa omat astiat muovipusseille, joilla jätettä tuodaan ekopisteille. Ekopiste-lehti raportoi jatkossa kokeilun tuloksista.

Pia Grankvist

Yksilöllistä, ka

Kierrätys ja muotoilu netissä:

www.seccoshop.com
www.suosiekoa.fi
www.adisgladis.se
www.medvetnapresenter.se

Stylisti-Annan vinkit

Kysy itseltäsi ostoa harkitessa

- Sopiiko vaate väriltään tai tyyliältään omien vaatteiden kanssa yhteen?
- Haluat kokeilla uutta väriä tai tyyliä? Silloin kirpparilta voi ostaa useamman yhteensopivan vaateen.
- Pukeeko vaateen leikkaus omaa vartaloasi?
- Tuntuuko vaate sovitettaessa mukavalta ja omalta?
- Varaa riittävästi aikaa kirpparikäyntiin, löytöjen tekeminen saattaa kestää.
- Käy usein kirpparilla, parhaat löydöt lähtevät heti.

unista ja uniikkia

Jos haluat omaan tyyliisi sopivia vaatteita, jotka ovat uniikkia, shoppaa kirpparilla.

Silloin ei koe ikävää yllätystä, kun kohtaa oman niin omalaatuisiksi löydöksi luulun puseron jonkun toisen päällä. Kirpparivaatteilla voi kokeilla rajojaan ja löytää uuden tyylin maksamatta siitä omaisuutta.

Kirpparivaatteilla voi uudistaa vaatekomeroaan, vaarantamatta muuta kuin väri- tai tyyliäistään. Stylisti Anna Björklund kehottaa meitä siksi miettimään mallia ja väriä.

- Kannattaa harkita sopiiko kyseisen vaateen leikkaus omaan vartaloon. Vaikka se näyttää hyvältä jonkun toisen päällä tai on viimeisintä muotia, se ei välttämättä merkitse, että se sopii oman vartalon muotoon.

Vaatetta voi vaikka sovittaa rauhassa kotona muihin vaatteisiinsa, silloin huomaa tuntuuko se omalta ja mukavalta. Kirpparivaatetta kun ostaa, sen voi hyvällä omatunnolla viedä takaisin jonkun toisen ostettavaksi. Kirpparijärjestö saa kaksinkertaisen maksun samasta vaatteesta ja itse tukee hyvää tarkoitusta.

Näytä hyvä puoli

Stylistin mielestä olemme liian ankaria itsellemme, hän peräänkuuluttaa myönteisempää asennetta.

- Ajattelemmme liikaa huonoja puoliam-

me ja peitämme niitä turhaan pukeutuessamme. Harvoin onnistumme täysin ja pahimmassa tapauksessa ne jopa korostuvat. Sen sijaan meidän pitää nostaa hyviä puoliamme esille. Nostamalla esim. pitkiä sääriä esille kauniin sävyisillä sukkahousuilla hameen kanssa viemme kanssaihminen huomion niihin ja pullea maha unohtuu, Björklund huomauttaa.

Onko vaate yhteensopiva?

Kun tekee kirpparilla löydön, niin kannattaa miettiä oman vaatekomeron sisältöä ennen ostoa, voiko löytöä yhdistää omiin jo olemassa oleviin vaatteisiin.

- Monet valittavat, että heillä on komeoro täynnä vaatteita, mutta ei mitään päälle pantavaa. Se johtuu juuri siitä, että he eivät harkitse vaateen yhteensopivuutta ennen ostoa. He ajattelevat ehkä hintaa. Mutta vaatetta ei pidä ostaa, jos sitä ei voi tyyliiltään tai väriltään yhdistää omiin vaatekomerossa oleviin vaatteisiin. Sille ei löydy käyttöä, jos se ei sovi muiden vaatteiden kanssa yhteen.

PIA GRANKVIST

Vaatteiden hinnat

Vaate Hinta

Benjamin:

Valkoinen villapaita	2,50 €
Lyhythihainen kauluspaita	2 €
Farkut ja kengät mallin omat	
yht.	4,50 €

Camilla:

Hattu	1 €
Huivi	0,30 €
Hupullinen takki	3 €
Slipoveri	1,50 €
Paitapusero	2 €
Hame	2 €
Olkalaukku	1 €
Kengät	1 €
yht.	11,80 €

Magnus:

Lakki	1 €
Kaulaliina	1 €
Lyhythihainen kauluspaita	2 €
Puku (takki, housut, liivit)	6 €
Magnusilla päällä vain takki	
Farkut ja kengät mallin omat	
yht.	10 €

Maria:

Pitkä takki	4 €
Villatakki	2 €
Toppi	1,50 €
Housut	3 €
Olkalaukku	1 €
Kengät	1 €
yht.	12,50 €

Kuvien vaatteet ovat Kierrätyskeskus Retrosta. Retron toimintapiste löytyy Pietarsaaresta, Vaunusepäntieltä 17, Kolpin tien varrelta olevien autoliikkeiden kohdalta. Retro on osa Kakkotyösaatiötä ja toimii Pietarsaaren, Luodon, Pedersören, Kruunupyyn ja Uudenkaarlepyyn alueella. Yhteystiedot: myymälä puh. 050-553 3071 tai www.retro-center.fi

Vad lägger du i din soppåse?

Sopbilens chaufför är den som bäst av alla ser vad folk lägger i sina soppåsar. Ibland är synen avskräckande.

- Glasflaskor och -burkar är farliga för en chaufför med en sopbil som packar soppåsarna. Påsarna spricker när glasflaskorna går sönder och då flyger glas-skärvorna som projektiler över kanterna, berättar chauffören Anu Hyytinen.

Det har varit när ögat flera gånger, men till all lycka har inte Anu blivit skadad ännu.

De flesta hushåll sorterar ändå väl, vissa sorterar utmärkt. Det finns folk som bryr sig om avfallet.

- Jag har några kunder som alltid för sin tunna ut till väggkanten den dag det är dags för tömning. De svänger till och med tunnan med handtagen mot chauffören. Och så har jag en kund som packar sin ljusa påse så väl att hela påsen ser ut som en kub. Påsarna staplar hon snyggt och prydligt i soptunnan. Hon bryr sig om sitt avfall, berättar Anu tacksamt.

En skräpgubbe

- En liten flicka frågade en gång av mig hur gammal jag var när jag bestämde mig för bli en skräpgubbe, berättar Anu skratande och medger att hon nog drömde om andra yrken när hon var ung. Att köra sopbil är ett tungt men fritt yrke.

- När det är vackert väder njuter jag av lugnet och skönheten i naturen längs körrutten, men en grå och regnig dag skulle jag nog hellre gå på kaffe med mina arbetskamrater än sitta ensam i den råkalla hytten med mitt mellanmål.

Anu är professionell och uppskattar saklig betjäning.

- På landsbygden träffar man människor i många olika slags situationer. Jag kunde agera även taxichaufför, psykolog, sjuksköterska, trädgårdsmästare eller husdjurskötare.

Fakta

Vid byte av avfallstransportör ska man säga upp avtalet med den gamla transportören. Man ska också meddela Ekorosk från vilket datum den nya transportören tar över transporter. Också när adressen eller antalet invånare i hushållet ändras ska man meddela detta åt Ekorosk. Man kan meddela om alla ändringar per e-post info@ekorosk.fi eller per telefon **781 4500**.

Ur chaufförens synvinkel har det stor betydelse var sopkärl står. Kärl ska vara lätt tillgängligt för sopbilen, enligt avfallshanteringsbestämmelserna. Chauffören Anu Hyytinen kan möta olika hinder som leder till hon måste parkera sopbilen långt från tunnan och dra tunnan för hand till bilen.

Sopbilens chaufför ser på nära håll vad folk lägger i soptunnan. Påsarna spricker lätt om man lägger glasflaskor och metallburkar i dem. I en sopbil som packar på sarna flyger glasskärvorna som projektiler över kanterna när påsen spricker.

Har ditt kärl hjul?

Sopkärlets utformning och placering påverkar chaufförens arbetsdag. När man tömmer hundratals kärl under en dag, påverkar dessa egenskaper arbetsförhållandena.

- Jag har ofta funderat på att postutdelarna delar ut posten sittande i sin bil på vägkanten, medan jag fortsätter till det avlägsnaste hörnet av gårdsplanen till fots och drar en full tunna på 600 liter till sopbilen för att tömma den. Ibland har tunnan inte ens hjul. Detta trots att mitt uppdrag ändå är ganska likt postutdelarnas uppdrag.

Ur chaufförens synvinkel har det alltså stor betydelse var sopkärlet står. Placeringen är faktiskt så viktig att kommunernas avfallshanteringsbestämmelser reglerar var tunnan får stå. Kärlet ska

vara lätt tillgängligt för sopbilen. Också en så liten sak som vilken väg kärlet är svängt inverkar på chaufförens arbetstid och ansträngning.

- Om tunnan står med handtagen svängda mot bilen behöver jag inte svänga den innan jag drar den till bilen för tömning. Tömningen går snabbare och lättare och så sparar det på armarna och axlarna när man inte behöver svänga en full tunna.

Fysiskt krävande jobb

Anu har mätt energiförbrukningen under en arbetsdag och resultatet visar att arbetet är fysiskt krävande.

- En vinterdag när jag måste gräva fram tunnorna och lyfta dem över snödrivorna för att kunna tömma dem, så förbrukade jag över 3000 kilokalorier.

Under sommarhalvåret förbrukade jag ca 2300 kilokalorier när jag körde samma rutt.

På UKK-institutets hemsida konstaterar man bl.a. om energiförbrukning att då människan motionerar så förbrukar hon vanligtvis 200-500 kilokalorier per timme. I samma text konstaterar man att en större energiförbrukning än detta förutsätter mycket hårt arbete och ganska bra kondition.

PIA GRANKVIST

KÄLLOR:

Avfallshanteringsbestämmelserna, Östernbottens Avfallsnämnd, www.ekoso.fi
Texten Liikunta kuluttaa energiaa (=Motion förbrukar energi) på UKK-institutets webbsidor:
http://www.ukkinstituutti.fi/fi/Liikunta_ja_painonhallinta/energiakulutus

Fakta

Utdrag ur de kommunala avfallshanteringsbestämmelserna, <http://www.ekoso.fi/docs/bestammelser2009-01-01.pdf>

22 §

Fastighetsinnehavaren får använda enbart sådana insamlingskärl och behållare som kan tillslutas och som är lämpliga för det transport- och behandlingssystem som tillämpas på Ekorosk-området. Kärlen skall vara försedda med hjul och skall fylla allmänna krav på renlighet och säkerhet.

Chauffören Anu Hyytinen träffar många olika slags kunder när hon är ute och tömmer sopkärl. Hon uppskattar ett sakligt och proffsigt uppförande.

Hushållets avgifter

Fast avgift/månad:

Invånare/hushåll	moms 0 %	moms 22 %
1 - 2 invånare	3,20 €	3,90 €
3 - > invånare	4,60 €	5,61 €
5 bostäder ->	2,99 €	3,65 €

Avgift för avfallshanteringen/tömning:

6,43 €/m³ moms 0 %, 7,85 €/m³ moms 22 %

Avfallshanteringsavgift faktureras enligt kärlestorlek:

Kärl:	moms 0 %	moms 22 %
140 L	0,90 €	1,10 €
200 L	1,29 €	1,57 €
240 L	1,54 €	1,88 €
300 L	1,93 €	2,35 €
330 L	2,12 €	2,59 €
360 L	2,31 €	2,82 €
390 L	2,51 €	3,06 €
600 L	3,86 €	4,71 €

+ Tömningsavgift från avfallstransportören

• Obeservera att betalningspåminnelser får ett tillägg på 5 € från och med 1.1.2010. Påminnelserna sänds ut av inkassobyran Lindorff.

Var sak på sin plats:

Lomakkeita yhteisestä jätteastiasta ilmoittamista varten löytyy Pohjanmaan jätelautakunnan nettisivulta www.ekoso.fi tai oman kunnan ympäristösihteeriltä.

Yhteisen jätteastian käyttäminen vaatii toisten elämäntapojen hyväksymistä. Kaikkia ei kompostoinen kiinnosta.

Torsten Björklundilla ja Aaro Tikkalalla on ollut yhteinen jätteastia rajanaapureidensa kanssa jo 13 vuotta. Yhteisen astian tuoma taloudellinen hyöty oli merkittävä tekijä yhteistyöhön lähdeittäessä.

Meillä on yhteinen jätteastia

Yhteinen jätteastia on tapa auttaa toisiamme ja samalla mahdollisuus säästää jätemaksuissa, kertovat naapurit Aaro Tikkala ja Torsten Björklund Oravaisissa.

Yhteistyön alussa oli tarkoitus, että kaikki osapuolet kompostoivat biojätteensä, mutta se ei onnistunut kaikilta.

Heillä on ollut yhteinen jätteastia 13 vuotta neljän muun rajanaapurin kanssa, nykyisin heitä on yhteensä 7 taloutta. Tämä on toiminut siitä asti kun Oravainen liittyi Ekoroskiin ja tuli Pohjanmaan jätelautakunnan alaisuuteen.

- Selvitimme yhdessä tämän vaihtoehdon ja pitkien keskustelujen jälkeen päätimme naapureiden kanssa anoa jätte-

lautakunnalta yhteistä jätteastiaa, kertoo Torsten, joka myöntää, että taloudellinen hyöty oli merkittävä tekijä ratkaisua tehdessä.

- Kuljetus- ja käsittelymaksut jaetaan tasan meidän kesken, selvittää Aaro.

Naapuriporukka ryhtyi anomaan yhteistä jätteastiaa, koska jätteenkuljettaja kertoi heille tästä mahdollisuudesta.

- Kaikki naapurit eivät heti syttyneet ajatukselle yhteisestä astiasta, vaikka me asumme täällä aika lähekkäin, Torsten kertoo.

- Kai he pelkäsivät, että iso astia sijoitetaan heidän tontilleen, miettii Aaro.

Kun Aaro osti 600 litran jätteastian ja sijoitti sen tienvarseen, naapurit kuitenkin heräsivät ja lähtivät mukaan.

Yhteinen jätteastia vaatii toisten hyväksymistä

Alussa oli tarkoitus, että kaikki ryhtyvät kompostoimaan biojätteensä omaan kompostoriin. Se olisi laskenut heidän jätemaksujaan entisestään, koska jätteastian tyhjennysväli olisi sillä pidentynyt neljään viikkoon.

- Mutta kompostointi ei onnistunut kaikilta, jätteastiassa oli aina mustia pusseja. Jätelautakunnan tarkastuskäynnissä selvisi, että kaikki eivät kompostoineet emmekä saaneet pidennettyä tyhjennysväliä, kertoo Torsten.

Yhteistyö voi välillä takkuilla ja yhteisen jätteastian käyttäminen vaatii toisten elämäntapojen hyväksymistä.

- Porukassamme on kaikenikäisiä perheitä ja joukostamme löytyy myös perhepäivänhoitaja, jonka toiminta tuottaa paljon jätettä, kertoo Annlis Björklund.

- Emme laske naapurin roskapusseja, silloin yhteistyö ei toimisi, Torsten toteaa.

Kaikki yhteistyömuodot tarvitsevat intoilijan tai johtavan hahmon, muuten ne eivät toimi.

- Jonkun täytyy toimia alullepanijana ja yhteyshenkilönä, vaikka kaikki kantavat vastuuta omista jätteistään, Annlis sanoo.

Torsten kertoo, että hänellä on tapana huuhdella astiaa sisältä pari kertaa kesäisin, muuten pohjasakka kerää kärpäsiä kesän lämmössä.

- Kaikkien pitäisi vuorotellen pestä astia, se ei saisi olla yhden vastuulla, miettii Aaro, joka toteaa, että yhteistyö muuten toimii mainiosti.

- Siinä samassahan tutustuu naapureihin, kun keskustellaan yhteisistä asioista, iloitsee Torsten.

PIA GRANKVIST

Sujuva käynti asemalla

Christer Granvikille käynti hyötykäyttöasemalla on nopea ja sujuva toimitus. Hän lajittelee asemalle toimitettavat jätteet heti kun ne syntyvät kotona.

Granvikilla on oma asema pihapiirin vanhassa navetassa. Keskellä entisen navetan käytävää seisoo vanha kirjoituspöytä, jonka ääressä Granvik purkaa isommat tavarat ja käy jätteet samalla läpi. Heti vieressä on Granvikin oma hyötykäyttöasema, joka koostuu parista saavista, isoista ämpäreistä ja teurastamon vanhasta lihalaatikosta.

- Jokaiselle jätelajille on oltava oma astia, jotta sen voi heti panna oikeaan paikkaan, selittää Granvik periaatettaan.

Hän luettelee jätelajit, joille löytyy omat astiat, metalli, lasi, muovi ja muu energiajäte, kartonki, patterit ja muut vaaralliset jätteet, sähköromu, vaatteet ja muut kaatopaikkajätteet sekä paperinkeräys, yhteensä kahdeksan eri lajia. Mutta astioita on toimittajan laskiessa yhdeksän.

- Se on ylimääräinen astia sellaiselle jätteelle, josta en ole varma mihin se kuuluu laittaa. Tuon sen muiden astioiden tyhjennyksen yhteydessä asemalle ja ky-

syn aseman hoitajalta, miten sen sisältö kuuluu lajitella. Edellisellä käynnillä opin, että styroksi pitää panna energiajätteisiin.

Huomaa, että Christer osaa lajittelun salat, ylimääräinen astia on tyhjä.

Helppo tyhjentää

Astiat tyhjennetään asemalla sen mukaan, kun ne täyttyvät.

- Pakkausjätteitä tulee enemmän kuin

Jätteiden lajittelu on pikkuaasia, kunhan sen tekee heti kun jätteet syntyvät, ja aseman henkilökunnalta saa lisätietoja tarvittaessa, toteaa Christer Granvik.

Luotolaisella Christer Granvikilla on pihapiirin vanhassa navetassaan oma pienimuotoinen hyötykäyttöasema, josta löytyy astioita kaikille jätelajikkeille.

pattereita, siksi energiajätteelle ja kartongille on isommat astiat, kertoo Granvik.

Hän panee täydet astiat peräkärkyllä ja käy asemalla tyhjentämässä ne oikeisiin kontteihin.

- Se käy sutjakasti, kun asemalla ei tarvitse miettiä ja eritellä jätteitä toisistaan. Kierrän asemaa autolla ja kaadan astioiden sisällön oikeisiin paikkoihin.

Innostus jätteiden lajitteluun on syntynyt Granvikin omassa työssään.

- Olen sähköasentaja ja olen töiden puolesta toiminut monessa isossa yrityksessä kuten UPM Kymmenellä. Isoilla firmoilla on aina laatusertifikaatit, kuten esim. ISO 9000, joka vaatii tietynlaista siisteyttä työpaikalla. Jätteet on lajiteltava oikeisiin astioihin, mitään ei voi jättää jälkeensä, hän selittää.

Sähköasentajana Granvik on tottunut lukemaan käyttöoppaita ja hän lukeekin kaikki Ekoroskin lähettämät tiedotteet mielenkiinnolla.

- Ainahan voi oppia enemmän. Jätteiden lajittelu on pikkuaasia, kunhan sen tekee heti kun jätteet syntyvät, ja aseman henkilökunnalta saa lisätietoja tarvittaessa, toteaa Granvik.

PIA GRANKVIST

Tiesitkö, että energiansäästölamppu sisältää elohopeaa?

Elohopea on raskasmetalli, jonka vaikutus ihmiselle on haitallinen. Käytöstä poistettu energiansäästölamppu on siis vaarallista ongelmajätettä. Se on siksi toimitettava hyötykäyttöaseman vaarallisen jätteen vastaanottopisteelle tai Ekoroskin vuosittaiseen vaarallisen jätteen keräyskampanjaan, jolloin vaarallista jätettä kerätään asuinalueilta. Kampanjoita pyritään järjestämään aina vuosittain.

Energiansäästölamppu voi sisältää enimmältään 5 mg elohopeaa ja loisteputki 10 mg elohopeaa. Sytyttäessä lampun lämpötila nousee ja elohopea höyrystyy, täyttäessään lopulta lampun höyryllä. Kun energiansäästölamppu kylmenee käytön jälkeen, elohopea nesteytyy taas pieniksi pisaroiksi ja mahdollisesti amalgaamiksi.

Kylmän lampun särkyessä nestemäinen elohopea ei luultavasti imeydy ihon kautta vartaloon laajemmin. Mutta keräämättä jäänyt nestemäinen elohopea voi hitaasti höyrystyä ja joutua vartaloon hengityksen kautta. Höyrystynyt elohopea imeytyy helposti hengityksen kautta, ja siihen altistumista on siksi vältettävä.

TOIMENPITEET KUN ENERGIANSÄÄSTÖLAMPPU SÄRKYY

Kylmänä

- Kerää lampun palaset esim. kartonkipalalla talteen ja laita ne kannelliseen lasipurkkiin.
- Pyyhi lattiaa pienellä kostealla rievulla.
- Laita myös riepu lasipurkkiin, ja sulje se kunnolla.
- Kirjoita purkkiin varoitusteksti esim. Saattaa sisältää elohopeaa
- Vie purkki hyötykäyttöasemalle tai vuosittaiseen vaarallisen jätteen keräyskampanjaan.

Lämpimänä käytössä

- Sulje huoneen ovet, avaa ikkunat ja poistu huoneesta 20-30 minuutiksi.
- Kerää myöhemmin lampun palaset esim. kartonkipalalla talteen.
- Pyyhi lattiaa ja muut särkyneen lampun läheisyydessä olevat pinnat pienellä kostealla rievulla.
- Laita lampun palaset, kartonki ja riepu kannelliseen lasipurkkiin ja sulje se kunnolla.
- Kirjoita purkkiin varoitusteksti esim. Saattaa sisältää elohopeaa.
- Vie purkki hyötykäyttöasemalle tai vuosittaiseen vaarallisen jätteen keräyskampanjaan.

Snyggaste stället för soptunnan finns i Evijärvi

Tävlingen om den snyggaste förvaringen av soptunnan har avgjorts. Den vackraste förvaringsplatsen har Sanna och Ari Kokko i Evijärvi.

- Jag ville ha en fungerande förvaringsplats både för oss och för avfallstransportören, inte nåt öppet tak som är fullt av snö på vintern. Samtidigt ville jag att det skulle se bra ut, så att det inte genast står klart att här har vi soptunnan, berättar Sanna Kokko.

Hon har själv planerat och ritat skjulet medan hennes bror Jarkko Puumala har byggt det.

- Jag började fundera på det när avfallstransportören frågade om vi kunde flytta vår soptunna ner till vägen. Det är en rimlig begäran, eftersom den gamla platsen låg högt uppe i backen. Det var krångligt att ta sig dit med sopbilen, särskilt på vintern. Jag sökte inspiration på internet, men hittade inte det jag sökte där, så jag ritade ett

eget skjul. Jag ville ha nåt i stil med en mjölkbrygga.

I sommar har Sanna och hennes bror också byggt en ställning för postlådan som går i samma stil. Nuförtiden kan man alltså njuta av en vacker helhet med planteringar längs Rannantie i Evijärvi. Tidningen Ekopunkten gratulerar vinnaren och sänder en roskisklädsel från Varax som pris, det är en dekorativ dekal för soptunnan.

8,38

Ekorosk fick medeltalet 8,38 i vitsord för sin verksamhet i en kundenkät som genomfördes under hösten. Man kunde ge skolovtsord för verksamheten enligt en skala på 4-10. Vitsordet är ungefär det samma som i föregående kundenkät för ett år sen, då var vitsordet 8,42. Centria som är forsknings- och utvecklingsenheten vid Mellersta Österbottens yrkeshögskola utförde kartläggningen, enligt deras rapport är vitsordet mycket gott.

Kundenkäten ger kunderna möjlighet att framföra sina åsikter om Ekorosks verksamhet.

- Det lönar sig att ange en orsak till det vitsord man ger verksamheten, särskilt om det är

dåligt, så att företaget får veta hur det kan utveckla sin verksamhet, säger Daniela Östman på Centria.

Det som framkommer i kundenkäten används till utveckling av Ekorosks verksamhet. I höst inleddes t.ex. ett försök där Ekorosk testar hur det går när man placerar ut skilda insamlingskärl för plastpåsar på ekopunkterna vid Prisma i Jakobstad och på ekopunkten vid Kyrkbackens idrottsplan i Karleby. Kundenkäten har visat att många kunder önskar att ekopunkterna har skilda kärl för plastpåsar.

Ekorosk lottade ut 3 matkorgar bland dem som lämnade in tävlingskupongerna från kundenkäten.

Vinnarna är

Paavo Björklund, Jakobstad
Karl-Johan Tallgård, Kronoby
Gustav Löfgren, Jakobstad

Caroline Ljung och Daniela Östman på Centria drar de lyckliga vinnarna.

Spilloljetunnor

■ Tunnor som innehåller spillolja tas numera emot bara vid återvinningsstationen i Pirilö eller på Storkohmo avfallsstation. På de övriga återvinningsstationerna tas endast mindre mängder spillolja emot. Mängden spillolja som tas emot på återvinningsstationen har begränsats därför att man vill undvika miljöolyckor. Stationerna är inte byggda så att de klarar av större oljeutsläpp.

Avgiftsfri hämtning

Ekokem hämtar utan kostnad ren spillolja från privatpersoner en gång i året. Mängden bör uppgå till minst 400 liter. Avhämtningen kan man beställa direkt från Ekokem tfn. 010 7551 578.

Bara bajs i byttan!

Strumpbyxor sköljs lätt ner i wc-byttan, men någonstans i avloppsledningarna kan de sno sig runt en pump som pumpar avloppsvattnet vidare. Pumpen börjar fungera dåligt eller slutar helt att fungera. Risken för att det obehandlade avloppsvattnet svämmar över och kommer ut i naturen ökar.

Vi kan alla skydda hemmets avloppsrör, vattendrag i närheten och Östersjön genom att tänka på vad vi lägger i wc-byttan. Bara bajs hör hemma i byttan. Reningen av avloppsvattnet håller en mycket hög standard i Finland. Men man lägger tyvärr även sådana ämnen i avloppet som man inte kan rena helt. Farligt avfall och mediciner är exempel på sådana saker. När man tömmer kemikalier i avloppet kan det leda

till luktproblem, stora reningen av avloppsvattnet och öka föroreningen av vattendragen. Om man lägger hygienprodukter som bindor, blöjor eller tops och biologiskt avfall som matrester, stekfett eller fruktskal i wc-byttan kan det leda till dyra och pinsamma stockningar i hemmets avlopp eller i avloppsnätet.

Pytty-kampanjen pågår under hösten i stora delar av Finland, kampanjen ordnas av de finländska vattenverken samt Vatten- och avloppsföreningen. Målsättningen är att minska belastningen på avloppen och särskilt att minska på de skadliga ämnena i avloppsvattnet. Kampanjmaterialet finns både på svenska och finska på adressen www.pytty.fi.

Kärlek är som kvicksilver i handen.
Håll fingrarna öppna och den stannar kvar.
Knyt handen och den rusar iväg.

- Dorothy Parker

Öppettider inför helgerna

Alla våra återvinningsstationer stänger kl. 16.00 dagen före julafton och på nyårsafton.

Med hopp om fina
helgdagar!

Ekorosk

Förpacka asbesten

■ Du packar väl in avfall som innehåller asbest ordentligt innan du för det till återvinningsstationen. Det ska göras för allas vårt välmående, inte minst ditt eget, men också med tanke på stationsskötaren och övriga kunder.

Avfall som innehåller asbest förpackas i stadiga plastsäckar som försluts ordentligt redan där hemma. Säckarna bör märkas med en varningstext, t.ex. ASBESTAVFALL. Farligt att andas.

Ta även i beaktande att asbest är farligt avfall som bara får rivras av ett rivningsföretag med rätt att hantera asbest.

Eget kärl för plastpåsen

■ I vinter görs ett försök med ett eget kärl för plastpåsar på ekopunkten vid Prisma i Jakobstad och på ekopunkten vid Kyrkbackens idrottsplan i Karleby. Det är alltså fråga om ett skilt kärl endast för plastpåsar. Detta har många kunder önskat eftersom de plastpåsar som töms vid ekopunkterna måste tas hem i dagens läge. Om försöket är framgångsrikt och folk lägger endast plastpåsar i kärlet, så får även andra ekopunkter kärl för plastpåsar i fortsättningen.

Visste du att lågenergilampan innehåller kvicksilver?

Kvicksilver är ett metalliskt grundämne som har skadlig inverkan på människan. En lågenergilampa som tagits ur bruk är alltså farligt problemavfall. Den ska därför föras till återvinningsstationen där man tar emot farligt avfall eller till Ekorosks årliga insamlingskampanj för farligt avfall. Då samlas farligt avfall in från bostadsområdena. Kampanjen ordnas varje år.

En lågenergilampa kan innehålla upp till 5 mg kvicksilver och ett lysrör upptill 10 mg. När en lampa tänds stiger temperaturen i lampan och kvicksilvret förångas så att lampan fylls med ånga. När lågenergilampa kallnar efter användning blir kvicksilvret till små droppar igen och delvis också till amalgam.

När en kall lampa går sönder är kvicksilvret i flytande form

NÄR EN KALL LÅGENERGILAMPA GÅR SÖNDER

- Samla ihop lampans delar med hjälp av t.ex. en kartongbit och lägg delarna i en glasburk med lock.
- Torka golvet med en liten fuktig trasa.
- Lägg även trasan i glasburken och stäng den ordentligt.
- Skriv en kort varningstext på burken t.ex. Kan innehålla kvicksilver
- För burken till återvinningsstationen eller den årliga insamlingen av farligt avfall.

NÄR EN VARM LAMPA GÅR SÖNDER

- Stäng alla dörrar till rummet, öppna fönstren och avlägsna dig från rummet i 20-30 minuter.
- Samla senare ihop lampans delar med hjälp av t.ex. en kartongbit.
- Torka golvet och även andra ytor i närheten med en liten fuktig trasa.
- Lägg lampans delar, kartongbiten och trasan i en glasburk med lock och stäng den ordentligt.
- Skriv en kort varningstext på burken t.ex. Kan innehålla kvicksilver
- För burken till återvinningsstationen eller den årliga insamlingen av farligt avfall.

och det tas troligen inte upp av kroppen genom huden i någon större mån. Men flytande kvicksilver som inte samlas upp kan långsamt förångas och tas upp av kroppen genom in-

andning. Kvicksilver i gasform tas lätt upp av kroppen genom inandning och därför ska man undvika att utsätta sig för det.

KÄLLOR:
Wikipedia.org
Svenska Kemikalieinspektionen, text om lågenergilampor
http://www.kemi.se/templates/Page_____5266.aspx

Vill du delta i insamlingen av balplast?

I april kör bilen runt igen och hämtar lantbruksplaster direkt från gården. Om du vill vara med löns det att förbereda sig på insamlingen redan nu, genom att skilja näten från plasten. Vi tar endast emot balplast och andra lantbruksplaster, inga nät. De tas emot på återvinningsstationen.

Insamlingskampanjen är avgiftsbelagd. Mera information om anmälan och insamlingens tidtabell finns i lokaltidningarna i god tid innan den börjar.

**Plocka bort näten
från balplasten innan
bilen kommer.**

Jätteenkuljettaja Anu Hyytinen kiertää päivän aikana tyhjentämässä satoja astioita. Kesällä hän voi nauttia tyhjennysreitien kauniista maisemista.

Mitä sinä panet roskapussiisi?

Jätealan työntekijöistä jätteenkuljettaja on se, joka parhaiten näkee mitä ihmiset panevat jättepusseihinsa. Näkymä on välillä kammottava.

- Lasipullot ja -tölkit aiheuttavat vaaratilanteita pakkaavan roska-auton kuskille. Roskapussi paukahtaa kun lasipullo särkyä ja lasinsirpaleita tulee turkasen lujaa yli laitojen, toteaa kuski Anu Hyytinen.

Hyytinen on kokenut monta läheltä piti-tilannetta, mutta vielä ei ole käynyt pahemmin.

Useimmat kotitaloudet lajittelevat kuitenkin hyvin, ja toiset erinomaisesti. On ihmisiä, jotka välittävät jätteestä.

- On pieni määrä asiakkaita, jotka huomioivat tyhjennyspäivän tuomalla astiansa tienvarteen tyhjennyspäivänä. Astioiden kahvat ovat jopa kuskia päin. Sitten minulla on asiakas, joka pakkaa vaalean pussinsa niin tiivistä, että koko pussi on kuution muotoinen. Pussit on siististi pinottu roska-astiaan. Hän näkee jopa vaivaa roskan eteen, Hyytinen kiittää.

Roskamies

- Minulta kysyi kerran pikkutyttö, kuinka vanha sä olit, kun sä oot päättänyt, että susta tulee ... mm... tommonen, tommonen roskamies? Hyytinen kertoo nauruen ja myöntää, että jätteenkuljettajaksi tuleminen ei sisällynyt hänen nuoruuden suunnitelmiinsa. Se on raskas, mutta vapaa ammatti.

- Hyvällä kelillä nautin omista oloista ja kauniista maisemista reitin varrella, mutta synkkänä sadepäivänä lähtisin mieluummin kahville työkavereiden kanssa kuin söisin välipalani yksin kosteassa auton ohjaamossa.

Hyytinen on ammattilainen, joka arvostaa asiallista ja ammattimaista palvelua.

- Maaseudulla kohtaa ihmisiä jokaisessa elämäntilanteessa. Olisin voinut toimia taksina, psykologina, sairaanhoi-

Faktaa

Kuljetusyrityksen vaihdossa pitää sanoa sopimuksensa entisen kuljetusyrityksen kanssa irti. Ekororskille pitää ilmoittaa mistä alkaen uusi kuljetusyritys ottaa vastuun kuljetuksista. Myös osoitteenmuutoksesta tai talouden henkilömäärän muutoksesta pitää ilmoittaa Ekororskille. Muutokset voidaan ilmoittaa osoitteeseen info@ekorosk.fi tai numeroon 781 4500.

Faktaa

Kiinteä maksu/kuukausi:

Asukasmäärä/talous	alv 0 %	alv 22 %
1 – 2 asukasta	3,20 €	3,90 €
3 -> asukasta	4,60 €	5,61 €
5 asuntoa ->	2,99 €	3,65 €

Jätteen käsittelymaksu/tyhjennys:

6,43 €/m³ alv 0 %, 7,85 €/m³ alv 22 %
Jätteen käsittelymaksu laskutetaan astiakoon mukaan:

Astia:	alv 0 %	alv 22 %
140 L	0,90 €	1,10 €
200 L	1,29 €	1,57 €
240 L	1,54 €	1,88 €
300 L	1,93 €	2,35 €
330 L	2,12 €	2,59 €
360 L	2,31 €	2,82 €
390 L	2,51 €	3,06 €
600 L	3,86 €	4,71 €

+ Kuljetusyrityksen tyhjennysmaksu

• Huomaa, että 1.1.2010 jälkeen lisätään maksumuistutuksiin 5 € maksu. Muistutukset tulevat perintätoimisto Lindorffilta.

Oikeat jätteet oikeaan astiaan:

tajana, puutarhurina tai vaikka lemmikieläinhoitajana.

Onko astiassasi pyöriä?

Jäteastian ulkomuoto ja sijoitus vaikuttavat suuresti jätekuljettajan työpäivään. Varsinkin kun työpäivän aikana tyhjentää satoja astioita, vaikuttavat nämä ominaisuudet työöloihin.

- Olen monesti miettinyt, että postinjakelijat jakavat postin autosta tienvarrella, mutta minä jatkan pihan perälle asti jalan ja vedän 600 litraista astiaa jäteautolle tyhjennettäväksi, välillä astialla ei ole edes pyöriä. Suoritan kuitenkin samanlaisen palvelun kuin postinjakelijat.

Astian sijoituspaikka on olennainen jätekuljettajan näkökulmasta, jopa niin, että siitä säädetään kuntien jätehuolto-

määräyksissä. Siinä sanotaan mm. että jäteautolla on oltava esteetön pääsy astialle. Sellainenkin pieni asia, miten päin astia on käännetty vaikuttaa jätekuljettajan astian tyhjentämiseen kuluttamaan työaikaan ja vaivaan.

- Jos astia on kahvat autoon päin, minun ei tarvitse kääntää sitä ennen kuin vedän sen autolle tyhjennettäväksi. Tyhjennys käy nopeammin ja kädet ja olkapäät säästyvät, kun täyttä astiaa ei tarvitse kääntää.

Fyysisesti vaativa työ

Työn fyysisestä vaativuudesta kertoo Hyytisen mittaamat energiankulutusluvut työpäivän aikana.

- Talvipäivänä, kun astioita piti kaivaa hangesta ja nostaa kinoksen yli

tyhjennettäväksi kulutin päälle 3000 kilokaloria. Saman reitin varrella kulutin kesäpäivänä noin 2300 kilokaloria.

UKK-instituutin nettisivuilla todetaan energian kulutuksesta, että tunnin mittaisen liikunnan aikana ihminen kuluttaa tavallisesti 200 – 500 kilokaloria. Samassa tekstissä todetaan, että tätä suurempi energiankulutus edellyttää kovaa rehkimistä ja aika hyvää kuntoa.

PIA GRANKVIST

LÄHTEET:

Jätehuoltomääräykset, Pohjanmaan Jätelautakunta, www.ekoso.fi
Liikunta kuluttaa energiaa, teksti UKK-instituutin nettisivuilla, http://www.ukkinstituutti.fi/fi/Liikunta_ja_painonhallinta/energiankulutus

Fakta

Ote kunnallisista jätehuoltomääräyksistä, <http://www.ekoso.fi/docs/maaraykset2009-01-01.pdf>

22 §

Kiinteistön omistaja saa käyttää ainoastaan sellaisia keräysastioita tai säiliöitä, jotka voidaan liittää tai soveltuvat Ekorosk-alueella käytettävään kuljetus- ja käsittelyjärjestelmään. Keräysvälineen on oltava pyörillä varustettu, ja sen on täytettävä yleiset puhtaus- ja turvallisuusvaatimukset.

Jätteenkuljettaja Anu Hyytinen arvostaa asiallista ja ammattimaista palvelua. Maaseudulla toimiva jätteenkuljettaja näkee monesti asiakkaitaan tyhjennysyhteydessä. Kuvassa Anu Hyytinen ja hänen asiakkaansa Timo Anttikoski.

Jätteenkuljettaja näkee parhaiten, minkälaista jätettä ihmiset panevat jäteastiansa. Muoviletku, muovisen ruukun osat ja rauta tukkivat kuljetushihnaa Pirilön lajittelulaitoksella ja rikkovat lajittelurobotit. Myös jäteauton hydraulikka voi rikkoutua.

Oma astia muovipusseille

■ Hartaasti toivottu astia muovipusseille ilmestyy kokeeksi Kokkolaan Kirkonmäen urheilukentän ekopisteelle ja Pietarsaaren Prisman ekopisteelle joulun alla. Kyseessä on astia vain ja ainoastaan muovipusseille, joilla jätettä on tuotu ekopisteelle. Jos kokeilu toimii ja astioihin laitetaan vain muovikasseja, niin astioita muovikasseille ilmestyy tulevaisuudessa muillekin ekopisteille.

Asbesti pakattuna

■ Pakkaathan asbestipitoisen jätteen kunnolla ennen kuin toimitat sen hyötykäyttöasemalle. Näin tulee tehdä meidän kaikkien hyvinvoinnin, niin oman, kuin myös asemanhoitajan ja muiden asiakkaiden vuoksi.

Asbestipitoinen jäte pakataan esim. tukeviin muovisäkkeihin, jotka suljetaan kunnolla jo kotona. Säkit on merkittävä asbestijätteeksi, esim. seuraavasti: ASBESTIJÄTETTÄ. Pölyn hengittäminen vaarallista.

Kannattaa myös huomioida, että asbesti on vaarallista jätettä, jota vain työsuojelutöiden valtuuttamat yritykset saavat purkaa.

Pyhien aukioloajat

Kaikki hyötykäyttöasemamme sulkevat klo 16.00 aattona ja uuden vuoden aattona.

Oikein hyviä pyhäpäiviä!

t. Ekorosk

Kaikki kierrätyspisteet samasta osoitteesta

Kaikkien jätelajien kierrätyspisteet koko Suomen alueelta löytyvät nyt samasta nettiosoitteesta. Olitpa kotona, mökillä tai matkalla, lähin kierrätyspiste mille tahansa jätteelle löytyy osoitteesta www.kierrätys.info. Palvelun tarjoavat Jätelaitosyhdistys (JLY) ja kunnalliset jätelaitokset mm. Ekorosk yhteistyökumppanien kanssa.

Olipa kierrätystä kaipaava tuote suuri tai pieni, metallia tai puuta, ongelmajätettä, energiansäästölamppu, hella, kiuas, jääkaappi, sähköhammasharja tai muu sähkölaite, [kierrätys.info](http://www.kierrätys.info) kertoo osoitteen.

- Kierrätyspistettä voi hakea lähtöosoitteen mukaan, jolloin palvelu ilmoittaa kaikki valitun säteen sisällä olevat vastaanotopaikat. Haun voi tehdä myös paikkakunnan tai postinumeron perusteella, kertoo JLY:n kehityspäällikkö Esa Nummela.

Hakutulokset näkyvät helposti hahmotettavasti karttanäytöllä sekä kartan alla tekstilistauksena.

- Järjestelmässä on jo yli 20 000 lajikohtaista keräyspistettä, ja lisää on tulossa, toteaa Nummela.

Sivusto sisältää myös perustiedot jätteistä "Tiedä ja tunnista" -osiossa. Mitä jätteitä kuuluu mihinkin lajiin ja astiaan, ja

Sivustosta www.kierrätys.info löytyy koko Suomen kierrätyspisteet, myös Ekoroskin kierrätyspisteet.

miten jätteitä käsitellään ja hyödynnetään. Sivuston tarkoituksena on osaltaan edesauttaa jätemäärän vähenemistä ja hyödynnettävien lajien päättämistä käyttöön.

Sivuston lähtökohtana on

tehdä asukkaalle mahdollisimman helppo palvelu pisteiden löytämiseksi koko maan kattavasti. Samalla palvelu tarjoaa keräyksestä vastaaville toimijoille foorumin keräyspisteistä tiedottamiseen.

Kierrätys.info on kenen tahansa käytettävissä ja sivuston sisältöihin esimerkiksi hakutuloksiin voi linkittää vapaasti. Jatkossa sivusto toteutetaan myös ruotsinkielisenä.

Oletko mukana paalimuovin keräyksessä?

Huhtikuussa haemme taas maatalousmuovia suoraan tieltä. Jos aiot olla mukana, niin siihen kannattaa valmistautua nyt jo keräämällä verkot erikseen. Keräykseen vastaanotetaan vain paalimuovia ja muuta maatalousmuovia,

ei verkkoja. Verkot vastaanotetaan hyötykäyttöasemalla.

Keräyskampanja on maksullinen. Lisää tietoja keräyksen aikataulusta ja ilmoittautumisesta löytyy paikallislehdistä hyvissä ajoin ennen keräyksen alkua.

Smidigt stationsbesök

För Christer Granvik från Larsmo är besöket på återvinningsstationen smidigt och snabbt. Han sorterar avfallet inför stationsbesöket redan när det uppstår där hemma.

Christer har en egen station i det gamla fähuset på gårdsplanen. För att göra sorteringen så enkel som möjligt har Christer ett gammalt skrivbord som han använder som underlag när han packar upp större föremål och går igenom avfallet. Alldeles bredvid skrivbordet finns kärnen för de olika avfallstyperna. Det är ett par säar, några stora ämbar och en gammal köttlåda från ett slakteri.

- Varje avfallstyp ska ha ett eget kärl, så att man kan lägga det i rätt kärl genast, förklarar Christer.

Han räknar upp de avfallstyper som han har kärl för, metall, glas, plast och annat energiavfall, kartong, batterier och annat farligt avfall, elskrot, kläder och annat avfall som inte går att återvinna, åtta olika sorters avfall.

- Jag har också en extra bytta för sådant avfall som jag inte vet hur jag sortera. Jag tar med den till stationen när jag tömmer de andra kärnen. Där kan jag fråga av stationsskötaren hur jag sortera innehållet i den byttan. När jag besökte stationen sist lärde jag mig att styrox hör hemma bland energiavfallet.

Det märks att Christer har kläm på det här med sortering, byttan för okänt avfall är nästan tom.

Christer Granvik har ett skilt kärl för sådant avfall som han inte vet hur han ska sortera. Han tar den med till stationen och frågar stationsskötaren hur han ska sortera innehållet, samtidigt som han tömmer de andra kärnen.

Lätt att tömma

Christer far till stationen och tömmer kärnen vartefter de fylls.

- Det kommer mera förpackningsavfall än batterier, därför har jag störst kärl för energiavfall och kartong.

När kärnen är fulla lägger han dem på släpvagnen och tar dem till stationen där han tömmer dem i rätt container.

- Besöket på stationen går väldigt snabbt när man inte behöver fundera och separera avfallet där. Jag kör bara runt och tömmer kärnen i rätt container, förklarar Christer.

Intresset för sortering väcktes under åren i arbetslivet.

- Jag är elmontör och har jobbat på många stora arbetsplatser som t.ex. UPM Kymmene. Stora företag har alltid nät kvalitetscertifikat, t.ex. ISO 9000, som innebär att man måste städa efter sig på arbetsplatsen. Avfallet måste sorteras i rätt kärl, man får inte lämna något efter sig, förklarar Christer.

Eftersom han är elmontör är han van att läsa bruksanvisningar och han läser också gärna information som Ekorosk sänder ut.

- Man kan ju alltid lära sig mer. Att sortera avfall går samtidigt som man plockar undan det. Det går så smidigt när man gör det genast, och personalen på stationen kan ju berätta mera om det behövs, avslutar Christer.

PIA GRANKVIST

Alla insamlingspunkter på samma ställe

Du hittar nu alla Finlands insamlingspunkter för alla typer av avfall på en gemensam sida på internet. Var du än är, hemma, på stugan eller på resa, så finns den närmaste insamlingspunkten för allt slags avfall på adressen www.kierrätys.info. Det är Avfallsverksföreningen i Finland och de kommunala avfallsbolagen bl.a. Ekorosk och deras samarbetspartners som upprätthåller sidan.

Oberoende av om saken du vill slippa är stor eller liten, metall eller trä, farligt avfall, en lågenergilampa, spis, bastuugn, ett kylskåp, en eltandborste eller någon annan elapparat, så kan kierrätys.info berätta adressen.

- Man kan söka en insamlingspunkt med hjälp av den adress man finns på, då får man fram alla insamlingspunkter inom den valda radien. Man kan också söka insamlingspunkter på basis av ort eller postnummer, berättar utvecklingschef Esa Nummela på Avfallsverksföreningen.

Sökresultatet syns både som en kartbild samt i textformat under kartbilden.

- Systemet innehåller redan över 20 000 insamlingspunkter för olika typer av avfall, och mer är på kommande, säger Esa.

Sidan innehåller också basinformation om avfall under rubriken "Tiedä ja tunnistaja". Där kan du kolla vad som ska

läggas vart och i vilket kärl, samt hur avfallet behandlas och återvinns. Avsikten med sidan är att minska på avfallsmängderna och öka andelen avfall som går till återvinning.

Kierrätys.info kan användas av vem som helst, och du kan fritt göra länkar till allt innehåll på sidan t.ex. sökresultat.

- Sidan kommer att översättas till svenska nästa år, säger Esa.

Målsättningen med sidan är att göra det så lätt som möjligt att hitta insamlingspunkter i hela Finland. Samtidigt får de som jobbar med insamling möjlighet att informera om var insamlingspunkterna finns.

Esa Nummela på Avfallsverksföreningen visar en kartbild där man ser alla Ekorosks insamlingspunkter. De finns med på webbsidan www.kierrätys.info, där du hittar alla insamlingspunkter i hela Finland.

Blanketter för anmälan om gemensamt avfallskärl fås från Österbottens avfallsnämnds webbsidor www.ekoso.fi eller miljösekreteraren i den egna kommunen.

Torsten Björklund och Aaro Tikkala har haft ett gemensamt avfallskärl tillsammans med sina rågrannar i 13 år. Den ekonomiska nyttan som ett gemensamt kärl medför spelade en betydande roll när man fattade beslutet att samarbeta.

När man har gemensamt avfallskärl krävs det att man accepterar de övriga deltagarnas livsstil. Alla klarar inte av att kompostera.

Vi har gemensamt avfallskärl

Att ha gemensamt avfallskärl är ett sätt för oss att hjälpa varandra, samtidigt som vi sparar på avfallsavgifterna, berättar grannarna Torsten Björklund och Aaro Tikkala i Oravais.

De har haft gemensamt avfallskärl tillsammans med fyra andra rågrannar i 13 år. Men idag är de totalt sju hushåll som delar kärl. Delat avfallskärl har de gjort allt sedan Oravais kommun anslöt sig till Ekorosk, och började höra under Österbottens avfallsnämnd.

- Vi undersökte den här möjligheten tillsammans, och efter mycket diskussion beslöt vi oss för att ansöka om ett gemensamt avfallskärl från avfallsnämnden, berättar Torsten.

Han medger att den ekonomiska nyttan spelade stor roll när man fattade beslutet.

- Kostnaderna för transporten och behandlingen av avfallet delas lika mellan grannarna, klargör Aaro.

Diskussionen om gemensamt avfalls-

kärl startade när avfallstransportören berättade att det finns ett sådant alternativ.

- Till en början var inte alla grannar intresserade av ett gemensamt avfallskärl, trots att vi bor ganska nära varandra här, berättar Torsten.

- De var nog rädda att den stora soppunnan placeras på deras tomt, funderar Aaro.

Men när Aaro köpte ett sopkärl på 600 liter och placerade det vid väggkanten, så ändrade grannarna sig och beslutade sig för att delta i alla fall.

Ett gemensamt kärl kan pröva grannsämjan

I början var det tänkt att alla som deltar också skulle kompostera sitt bioavfall i en egen kompost. Det skulle sänka kostna-

derna för avfallet ännu mera, eftersom kärlet bara ska tömmas var fjärde vecka när man komposterar.

- Men det lyckades inte för alla, det fanns jämt svarta påsar i tunnan. När avfallsnämnden gjorde sitt kontrollbesök kom det fram att alla inte komposterade, och vårt tömningsintervall förlängdes inte, berättar Torsten.

Samarbete kan vara besvärligt ibland, när man har gemensamt avfallskärl krävs det att man accepterar andras livsstil. - Gruppen består av både barnfamiljer och tvåpersoners hushåll och dessutom en familjedagvårdare som producerar mycket avfall, berättar Annlis Björklund.

- Vi räknar inte grannens soppåsar, då skulle samarbetet inte fungera, konstaterar Torsten.

Alla samarbetsformer behöver en en-

tusiast eller ledande figur, annars fungerar de inte.

- Någon måste ta initiativet till ett samarbete och fungera som kontaktperson, trots att alla bär ansvar för sitt eget avfall, säger Annlis.

Torsten berättar att han brukar skölja ur kärlet ett par gånger varje sommar, annars drar vätskan som samlas i botten till sig flugor i sommarvärmen.

- Alla borde tvätta tunnan turvis, det borde inte vara en persons ansvar, funderar Aaro, och tillägger att samarbetet för övrigt fungerar bra.

- Man lär ju känna grannarna samtidigt när man diskuterar gemensamma ärenden, säger Torsten glatt.

PIA GRANKVIST

Retrodesign på nätet:

www.adisgladis.se
www.medvetnapresenter.se
www.seccoshop.com
www.suosiekoa.fi

Personligt, vackert och unikt

Om du söker kläder i en viss stil, särskilt unika plagg, besök då ett lopptorg.

Då slipper du obehagliga överraskningar som när grannen köpt samma skjorta, den som du trodde var ett så personligt fynd. När du köper kläder på loppis kan du testa dina gränser och hitta en ny stil utan att det kostar särskilt mycket.

Med loppiskläder kan man göra en total förnyelse av garderoben, de enda som lider är kanske folk i din omgivning. Stylisten Anna Björklund uppmanar oss därför att tänka på modellen och färgen.

- När man funderar på att köpa nåt så lönar det sig att överväga om plagget passar den egna kroppsformen. Trots att det ser bra ut på nån annan eller följer det senaste modet, betyder det inte att det nödvändigtvis passar ens egen kroppsform.

Man kan också prova klädplagget i lugn och ro där hemma med sina andra kläder, då märker man om det känns bekvämt att använda. Det fina med loppis-

kläder är ju att man med gott samvete kan föra dem tillbaka så att nån annan också får köpa dem. Vålgörenhetsorganisationen får dubbel inkomst från ett plagg och själv stöder man ett gott ändamål.

Lyft fram dina goda sidor

Stylisten tycker att vi är för hårda mot oss själva, hon tycker att vi ska vara mera positiva.

- Vi tänker för mycket på våra dåliga sidor och försöker förgäves dölja dem när vi klär oss. Det lyckas vi tyvärr sällan helt med, i värsta fall kan vi till och med förstärka dem. Vi borde lyfta fram våra goda sidor mer istället. Vi kan styra folks uppmärksamhet till våra goda sidor genom att t.ex. lyfta fram smala ben genom att klä oss i vackra strumpbyxor och kjol.

Priser

Plagg	Pris
Benjamin:	
Vit pullover	2,50 €
Kortärmad skjorta	2 €
Jeans och skor privata	
totalt 4,50 €	

Camilla:	
Hatt	1 €
Scarf	0,30 €
Jacka med huva	3 €
Slipover	1,50 €
Skjorta	2 €
Kjol	2 €
Handväska	1 €
Skor	1 €
totalt 11,80 €	

Magnus:	
Keps	1 €
Halsduk	1 €
Kortärmad skjorta	2 €
Kostym, jacka, byxor, väst	6 €
Magnus använde bara jackan	
Jeans och skor privata	
totalt 10 €	

Maria:	
Lång jacka	4 €
Kofta	2 €
Topp	1,50 €
Byxor	3 €
Handväska	1 €
Skor	1 €
totalt 12,50 €	

Kläderna kommer från Återvinningscentralen Retro. Butiken finns i Jakobstad, på Vagnsmakarevägen 17, längs med Källbyvägen vid bilaffärerna. Retro är en del av Kokkotyösäätio och har verksamhet i Jakobstad, Larsmo, Pedersöre, Kronoby och Nykarleby. Kontaktuppgifter till butiken tfn. 050-553 3071 eller www.retro-center.fi

Folk lägger märke till benen och missar den putande magen, påpekar Anna.

Går plagget att kombinera?

När man gör ett fynd på loppis, lönar det sig att tänka på vad slags kläder man redan har. Går fyndet att kombinera med dem?

- Många klagar att de har garderoben full med kläder, men inget att sätta på sig. Det beror på att man inte funderar på om plagget kan kombineras före man köper det. Priset är mera avgörande. Man ska inte köpa ett plagg, om det inte passar med de kläder man redan har till färgen eller stilen. Kan man inte kombinera det använder man det inte.

PIA GRANKVIST

Annas stylingtips

Att tänka på när du vill köpa kläder

- Passar plagget ihop med de kläder du redan har?
- Om du vill pröva en ny stil eller färg, är det bra att handla på loppis, eftersom du kan köpa flera plagg i samma stil.
- Klär plagget dig?
- Känns det bekvämt att använda?
- Reservera tillräckligt med tid för ett loppisbesök, det kan ta en stund att hitta nåt.
- Gå ofta på loppis, de bästa fynden försvinner genast.